

[Ragnhild Andersen.]

menes vurderingssum, hvilket viser, at det fremdeles anses for en god og udbyttegivende pengeanbringelse at besidde ejendomme. Befolkningen sagde nej, fordi det gennem den offentligt tilgængelige statistik over huslejens størrelse er påvist, at huslejen ikke som af grundejerne hævdet har været uforandret i tiåret 1939—49 for førkrigslejlighedernes vedkommende. Kendsgerningerne viser, at det ved lovlige og ulovlige overenskomster med lejerne er lykkedes grundejerne at få gennemført lejeforhøjelser, der i hovedstaden andrager 5 pct., i provinsbyerne 14 pct. og i landdistrikterne 21 pct. Alle disse forhold peger kun hen på den ene ting, at der ikke eksisterer noget samfundsmæssigt forsvarligt grundlag for at tillade en lejeforhøjelse.

Nu er det slet ikke sådan, at jeg venter, at denne argumentation imod huslejeforhøjelsen vil gøre noget særligt dybt og varigt indtryk på flertallet af medlemmerne i det høje ting. For det var jo så rigtigt, hvad det ærede medlem hr. Rager under vort historiske søndagsmøde vel nærmest kom for skade at sige, at et mere intimt kendskab til de emner, vi beskæftiger os med her i tinget, aldrig sætter sig noget spor. Det interesserer ikke medlemmerne, sagde det ærede medlem. Jeg har alligevel ønsket, at disse synspunkter med hensyn til huslejen skulle blive gjort gældende fra denne talerstol. Jeg ved meget vel, at de ikke vil forhindre det ærede medlem hr. Thestrup i at fortsætte sin provinstourné til landets grundejerforeninger for dér at proklamere, at huslejeforhøjelsen er en retfærdighedshandling mod grundejerne. Det er jo sådan en rolle, det ærede medlem har fået tildelt af sit parti, ligesom det ærede medlem hr. Elgaard har fået tildelt rollen for venstres vedkommende.

Jeg har også bemærket, at efter at komedien nu har spillet sig op ude i provinsen, agter man akkurat, som tilfældet er i den engelske og amerikanske teaterverden, at præsentere forestillingen i hovedstaden for de københavnske grundejere ved et møde den 13. december. Her har man ganske vist formået ikke alene de to omtalte aktører, men også regeringens mest pengesikre smil, den højtærede indenrigs- og boligminister, til at spille første-violin. Det er ikke forbigået min opmærksomhed, at der her er tale om en lukket foreningsforestilling, således at man på forhånd har garderet sig mod at skulle høre lejernes nøgterne og afsvalende argumenter.

Jeg skal dernæst med nogle enkelte bemærkninger vende mig til boligbyggeriet og uden at fordybe mig i tal erindre om, at boligbyggeriets stilling og status ved krigens slutning var klarlagt i to omfattende betænkninger, der efter års arbejde blev afgivet af kommissioner nedsat af indenrigsministeriet. Heri indeholdtes anvisninger og forslag, der byggede på en grundig analyse af alle de faktorer, der skulle tages i betragtning for at komme den under krigen oparbejdede boligmod til livs, samtidig med at man ville tilfredsstille det årligt tilkommende boligbehov.

Den bjerregaardske kommission opgjorde byggeprogrammet til 30 000 lejligheder i hvert af de første 5 år, altså 150 000 lejligheder inden 1950. Og hvad har vi nået? I 1946 8 000, i 1947 10 000, i 1948 17 000 og i 1949 21 000 lejligheder. Tallet for 1950 foreligger selvfølgelig ikke endnu, men det kan formentlig anslås til ikke over 20 000. Under hele den såkaldte genopbygningsperiode har vi altså ikke formået at opfylde vort byggeprogram blot tilnærmelsesvis. Sandheden er vel den, at vi i dag ved udgangen af 1950 står mindst med det samme, antagelig med et større behov for boliger, end vi gjorde i 1945 efter fem års krig og besættelse. Trods boligstøttelovgivning, trods oprettelse af et boligministerium, trods Marshallhjælp ligger vi på det boligforsyningsmæssige område, som vi lå i 1945. Nej, det er endda ikke helt rigtigt. Der er nemlig en afgørende forskel. I 1945 erklærede man sig parat til at tage fat på byggeriet for at indhente det forsømte, men i 1950 erklærer man sig parat til at standse byggeriet.

Allerede i august, før valget, forelå den internationale banks årsberetning, som advarede mod den fortsatte kapitalinvestering, ganske særlig i boligbyggeri, på et tidspunkt, da oprustningen og militæret kræver så store ofre. Den nuværende boligminister har sikkert ingen skruber ved at realisere dette program. Der går jo snart ikke en dag, uden at man, når man lukker sin avis op, ser, at nu har den konservative sags store forhåbning enten udstedt eller bebudet nye restriktioner og indskrænkninger for byggeriets vedkommende. Jeg er klar over, at de planer, ministeren går med, endnu kun er i støbeskeen, og at befolkningen vil forfærdes, når planerne åbenbares i al deres kynisme. Jeg giver ikke noget for bladet „Politiken“s heroiske indsats for småhusbyggeriet og for dets udnævnelse af indenrigs- og boligministeren til „etageministeren“, for her er jo